

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

I. Ένα παράδειγμα δογματικής διαφωνίας.....	1
II. Η μεταδογματική προσέγγιση ενός παραδείγματος δογματικής διαφωνίας – Το αντικείμενο της μελέτης	2

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Η ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΑΠΑΓΟΡΕΥΜΕΝΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΑΣ & ΕΠΙΤΡΕΠΤΗΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ ΩΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Ο γλωσσικός χαρακτήρας του προβλήματος

I. Προκαταρκτικές διευκρινίσεις.....	7
II. Η γλώσσα του ποινικού δικαίου – δύο επιστημολογικές διακρίσεις.....	9
III. Η απαγορευμένη αναλογία και η επιτρεπτή ερμηνεία ως μεταγλωσσικά κατηγορήματα.....	13

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Ο μεταγλωσσικός χαρακτήρας του προβλήματος

I. Η δομή των μεταγλωσσικών κατηγορημάτων «απαγορευμένη αναλογία - επιτρεπτή ερμηνεία»	21
1. Το περιγραφικό συστατικό τμήμα των μεταγλωσσικών κατηγορημάτων	22
2. Το δεοντολογικό συστατικό τμήμα των μεταγλωσσικών κατηγορημάτων	24
II. Από τα μεταγλωσσικά κατηγορήματα στα γλωσσικά ενεργήματα (speech acts) - μια αναγκαία μετάβαση	26
<i>Ανακεφαλαίωση των πορισμάτων του πρώτου μέρους .....</i>	<i>31</i>

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΤΟ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΚΡΙΣΗΣ
ΑΠΑΓΟΡΕΥΜΕΝΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΑΣ & ΕΠΙΤΡΕΠΤΗΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

Αναλογία και ερμηνεία στην παραδοσιακή μεθοδολογία

I.	Προκαταρκτικές διευκρινίσεις: Η σχέση της μεθοδολογίας του δικαίου με την μεθοδολογία του ποινικού δικαίου	33
II.	Η ερμηνεία ως μέθοδος της εύρεσης δικαίου <i>secundum legem</i>	42
	1. Γενικές παρατηρήσεις, μορφές και σκοπός της ερμηνείας <i>stricto sensu</i>	42
	2. Προσδιορισμοί της ποινικής ερμηνείας.....	51
	2.1. Γραμματική ερμηνεία.....	52
	2.2. Συστηματική ερμηνεία	56
	2.3. Ιστορική ερμηνεία	61
	2.4. Τελολογική ερμηνεία	65
	2.5. Σύμφωνη με το Σύνταγμα ερμηνεία	81
	2.6. Διασταλτική και συσταλτική ερμηνεία.....	91
	2.7. Νεότεροι προσδιορισμοί της ποινικής ερμηνείας και ο κανόνας <i>in dubio mitius</i>	101
	2.7.1. Πραγματιστική-ρεαλιστική ερμηνεία.....	104
	2.7.2. Προσανατολισμένη στο πλαίσιο ποινής ερμηνεία	109
	2.7.3. Ο κανόνας της επιείκειας (<i>in dubio mitius</i>)	113
III.	Η αναλογία ως μέθοδος της εύρεσης δικαίου <i>praeter legem</i>	123
	1. Γενικά περί της έννοιας του κενού.....	123
	1.1. Η έννοια του κενού στην μεθοδολογία του δικαίου	123
	1.2. Η ιδιορρυθμία της έννοιας του κενού στην μεθοδολογία του ποινικού δικαίου	129
	2. Οι ιδιαίτερες τεχνικές της <i>praeter legem</i> εύρεσης δικαίου ..	135
	2.1. Αναλογία.....	138
	2.1.1. Η λογική δομή της αναλογίας	138
	2.1.2. Η αξιολογική δομή της αναλογίας	146
	2.1.3. Αναλογία νόμου και αναλογία δικαίου. Παραδείγματα αναλογίας στο ποινικό δίκαιο	153
	2.2. Τελολογικός περιορισμός και τελολογική επέκταση κανόνα δικαίου	167

2.3. Γενικές αρχές του δικαίου και παραγγέλματα ηθικοδικαιικής φύσης	178
IV. Η εύρεση δικαίου <i>contra legem</i> (διόρθωση του νόμου)	188
1. Μια ξεχωριστή βαθμίδα εύρεσης δικαίου;.....	188
2. Τα είδη σφαλμάτων του νόμου και η διόρθωσή τους	195
2.1. Αντιφάσεις και αντινομίες	195
2.2. Συντακτικά λάθη και υπέρβασή τους	200
V. Το γλωσσικό νόημα ως οριοθετικό κριτήριο στην κλασική μεθοδολογία	210

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

Αναλογία και ερμηνεία στην νεότερη μεθοδολογία

I. Προκαταρκτικές διευκρινίσεις: Η οριοθέτηση της νεότερης μεθοδολογίας	221
II. Η διάκριση αναλογίας & ερμηνείας στο έργο του Walter Sax ..	224
III. Η διάκριση αναλογίας & ερμηνείας στο πλαίσιο της νέας Ερμηνευτικής.....	234
1. Η πρόσληψη του προβλήματος στο έργο του Arthur Kaufmann	236
2. Η ποινική Ερμηνευτική του Winfried Hassemer	249
IV. Η διάκριση αναλογίας & ερμηνείας στην αναλυτική θεωρία δικαίου	262
1. Η σημασιολογία (σημαντική) ως βάση της εφαρμογής του δικαίου.....	263
1.1. Το μεθοδολογικό πρόγραμμα των H.J. Koch και H. Rüssmann	264
1.2. Η θέση Priester για την διάκριση αναλογίας-ερμηνείας στο ποινικό δίκαιο.....	271
2. Η πρακτική διαβούλευση ως βάση της νομικής διαβούλευσης. Θεωρίες επιχειρηματολογίας	280
2.1. Η θεωρία νομικής επιχειρηματολογίας του Robert Alexy	282
2.2. Το κανονιστικό πρότυπο αιτιολόγησης ποινικών αποφάσεων του Ιωάννη Γιαννίδη.....	302
V. Η διάκριση αναλογίας & ερμηνείας στο πλαίσιο της νεότερης υποκειμενικής ερμηνευτικής θεωρίας	325

VI. Η διάκριση αναλογίας & ερμηνείας στην δομιστική θεωρία δικαίου	345
VII. Η ιδιαίτερη πρόσληψη της διάκρισης από κάποιους συγγραφείς του ποινικού δικαίου (G. Jakobs, Eb. Schmidhäuser, B. Schünemann).....	358
1. Η θέση του G. Jakobs	359
2. Η θέση του Eb. Schmidhäuser.....	366
3. Η θέση του B. Schünemann.....	374
3.1. Excursus: Μια ακόμη προσπάθεια αναλυτικής δικαιολόγησης της διάκρισης και η ανασκευή της.....	386
<i>Ανακεφαλαίωση των πορισμάτων του δευτέρου μέρους.....</i>	<i>389</i>

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΤΟ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΚΡΙΣΗΣ ΑΠΑΓΟΡΕΥΜΕΝΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΑΣ & ΕΠΙΤΡΕΠΤΗΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

Η νομιμότητα εγκλημάτων και ποινών (Nullum crimen nulla poena sine lege)

I. Προκαταρκτικές διευκρινίσεις: Απαγόρευση αναλογίας - επιτρεπτό ερμηνείας και η σχέση του ποινικού δικαίου με την συσταγματική θεωρία	395
II. Η πηγή του δεοντολογικού στοιχείου της διάκρισης: Νομιμότητα των εγκλημάτων και των ποινών (nullum crimen nulla poena sine lege) - Αρχή ή κανόνας;	403
1. Η παραγωγή του κανόνα n.c.n.p.s.l.	403
1.1. Αρχές και κανόνες στην σύγχρονη θεωρία δικαίου	404
1.2. Η λογική ανάλυση του περιεχομένου του n.c.n.p.s.l.	409
2. Η θεμελίωση του κανόνα n.c.n.p.s.l.	435

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄

Η αυστηρή νομιμότητα εγκλημάτων και ποινών (Nullum crimen nulla poena sine lege stricta)

I. Η απαγόρευση της αναλογίας	443
1. Η παραγωγή του κανόνα n.c.n.p.s.l. stricta.....	443
2. Η θεμελίωση του κανόνα n.c.n.p.s.l. stricta	446

2.1. Γραμματική ερμηνεία.....	446
2.2. Συστηματική ερμηνεία.....	456
2.3. Ιστορική ερμηνεία.....	459
2.4. Τελολογική ερμηνεία.....	467
3. Η έκταση της απαγόρευσης αναλογίας.....	471
3.1. Διατάξεις του δικονομικού ποινικού δικαίου.....	474
3.2. Διατάξεις γενικού μέρους του ουσιαστικού ποινικού δικαίου.....	477
3.2.1. Μέτρα ασφαλείας & παρεπόμενες ποινές, κανόνες επιμέτρησης, νομοθετικοί ορισμοί.....	480
3.2.2. Αρνητικές ατελείς διατάξεις.....	486
3.3. Ειδικές υποστάσεις και όροι τους.....	495
II. Η ανάλογη εφαρμογή της απαγόρευσης αναλογίας: Το παράδοξο της ερμηνείας ενός ερμηνευτικού κανόνα.....	498
III. Η επιταγή της ερμηνείας και η σχέση της <i>lex stricta</i> με την <i>lex certa</i>	506
<i>Ανακεφαλαίωση των πορισμάτων του τρίτου μέρους.....</i>	<i>515</i>

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΑΠΑΓΟΡΕΥΜΕΝΗ ΑΝΑΛΟΓΙΑ & ΕΠΙΤΡΕΠΤΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΩΣ ΑΠΟΤΥΧΗΜΕΝΗ & ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΗ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄

Ποινική μεθοδολογία και θεωρία των γλωσσικών ενεργημάτων (speech acts)

I. Προκαταρκτικές διευκρινίσεις.....	519
II. Δύο εκδοχές αναλυτικής σύλληψης του προβλήματος της διάκρισης απαγορευμένης αναλογίας και επιτρεπτής ερμηνείας του ποινικού νόμου.....	520
III. Απόρριψη της πρώτης εκδοχής ως προς το περιγραφικό στοιχείο της διάκρισης.....	524
IV. Απόρριψη της πρώτης εκδοχής ως προς το δεοντολογικό στοιχείο της διάκρισης.....	530

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄

Η συγκεκριμενοποίηση του ποινικού δικαίου

I. Το γλωσσικό ενέργημα της συγκεκριμενοποίησης του ποινικού δικαίου	535
II. Η επιτρεπτή ερμηνεία ως επιτυχημένη συγκεκριμενοποίηση του ποινικού δικαίου	541
III. Η απαγορευμένη αναλογία ως αποτυχημένη συγκεκριμενοποίηση του ποινικού δικαίου	546
IV. Επίλογος - επιστροφή σε ένα παράδειγμα δογματικής διαφω- νίας	550
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	
ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ.....	561
ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ.....	572